

Acord de împrumut pentru reducerea poluării

România a încheiat cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare un Acord de împrumut în valoare de 48 milioane de euro pentru sprijinirea controlului integrat al poluării cu nutrienți. Documentul a fost semnat la Washington de către Anca Dragu, Ministrul Finanțelor Publice și de Cyril Muller, vicepreședintele Băncii Mondiale pentru Europa și Asia Centrală.

„Proiectul Băncii Mondiale semnat la Washington va contribui cu resurse suplimentare, cunoștințe și sprijin instituțional în vederea promovării celor mai bune practici de producție agricolă și va consacra o nouă modalitate de a face agricultură. România are o populație rurală importantă. Guvernul Român acordă importanța convenită producției durabile în zonele rurale și bunăstării populației rurale”, a declarat Anca Dragu, Ministrul Finanțelor Publice.

„Banca Mondială este încântată să susțină România prin furnizarea de resurse suplimentare în vederea combaterii poluării solului și apelor subterane, protejând în același timp sănătatea românilor ce locuiesc în zonele rurale și potențialul sectorului agricol”, a declarat Cyril Muller, Vicepreședinte al Băncii Mondiale.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor implementează în prezent prima fază a Proiectului privind Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți. Obiectivul este acela de a reduce pe termen mediu și lung poluarea cu nutrienți a resurselor de apă și sol ale României și, în final, a Dunării și Mării Negre.

Prin finanțarea suplimentară semnată acum la Washington, proiectul va fi extins la întreg teritoriul țării, și va cuprinde atât investiții la nivelul comunităților locale, cât

și măsuri de consolidare a capacității instituționale.

Astfel, la nivelul comunităților locale se urmărește optimizarea managementului deșeurilor animale și menajere, plantarea de perdele forestiere de protecție împotriva deversării de nutrienți, plantarea de arbori și împăduriri, furnizarea de echipamente pentru îmbunătățirea facilităților existente de stocare a gunoiului de grajd și de producere a compostului.

În ceea ce privește consolidarea capacității instituționale, Administrația Națională „Apele Române” va primi sprijin pentru monitorizarea și raportarea către Ministerul Mediului și Uniunea Europeană a datelor referitoare la calitatea apelor de suprafață și subterane.

Va fi desfășurat un program complex de pregătire și formare a personalului instituțiilor de nivel național, regional și județean. De asemenea, va fi furnizată asistență tehnică pentru actualizarea Codului de bune practici agricole și vor fi desfășurate activități de training și demonstrații la nivelul fermelor, pentru promovarea adoptării și respectării de către fermieri a acestui Cod, precum și acțiuni de informare publică.

Proiectul va fi implementat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor într-o perioadă de aproximativ 6 ani, ultima tragere din împrumut urmând să aibă loc la finele lui martie 2022.

53%   **dintre**   **liderii**

companiilor din România sunt prezenți pe rețele de socializare, iar cei mai mulți preferă platforma LinkedIn

Percepția românilor privind activitatea directorilor de companii pe rețelele de socializare este dominată de prezența acestor lideri în presa online. Astfel, 64% dintre respondenții la studiul „*The social CEO*” derulat de EY România declară că profilul „social” al unui CEO este marcat de ceea ce scrie presa online despre acesta, 50% declară că reprezentative sunt postările CEO-ului pe website-ul companiei pe care o conduce și abia 47% dintre respondenți indică postările de pe rețelele sociale ca fiind cele care construiesc profilul „social” al liderilor de companii.

Mai mult decât atât, doar 19% dintre membrii conducerii executive a companiilor consideră că activitatea CEO-ului pe rețelele sociale este cea care îi definește „brand-ul social”. Rezultatele studiului EY România se bazează pe 320 de răspunsuri primite la un chestionar online, în perioada octombrie – noiembrie 2015. 25% dintre respondenți sunt lideri de companii, iar 30% fac parte din echipa executivă a companiei.

Peste jumătate dintre liderii de companii din România sunt prezenți pe rețele de socializare, iar cea mai populară rețea pentru aceștia este LinkedIn (67% dintre respondenți), urmată de Facebook (61%) și, la o distanță considerabilă, Twitter (16%). Totuși, 44% dintre respondenți declară ca CEO-ul companiei unde lucrează postează rar pe rețelele de socializare – o dată la câteva luni, în timp ce 29% afirmă ca

au un CEO foarte activ, care postează o dată sau de două ori pe săptămână pe aceste rețele.

„România este o țară care are o cultură de leadership ce poartă încă amprenta tranziției. Rezistența la genul de transparență și deschidere pe care îl implică digitalizarea și rețele de socializare este vizibilă mai ales în rândurile liderilor de companii care au petrecut primii ani de formare profesională în economia centralizată. Presiunea puternică ce vine acum dinspre noile generații și tendințele globale la care suntem conectați inevitabil vor genera o schimbare accelerată în următorii ani, chiar și în rândurile celor mai conservatori lideri din România. Vedem deja primii pași, avem pionieri care oferă modele de succes, dar avem un drum lung de învățare, acceptare și schimbare în fața noastră,” explică Elena Badea, director de marketing, EY România.

Despre credibilitate, audiențe și conținut

Conținutul postat de liderii de companii pe rețelele de socializare pare credibil doar pentru 14% dintre respondenți. În schimb, ei acordă credibilitate într-un număr mai mare comentariilor CEO-ului citate de media online (38%) și postărilor CEO-ului pe website-ul companiei (35%). Printre audiențele principale pentru postările CEO-ului pe rețelele de socializare, cei mai mulți respondenți au enumerat clienții (74%), investitorii (44%), publicul general (43%) și proprii angajați (43%).

61% dintre respondenți declară că liderii companiei unde lucrează postează în principal conținut de business sau specific industriei în care lucrează pe rețelele de socializare, 48% afirmă că CEO-ul postează informații despre companie și doar 33% declară că postează conținut despre leadership. Peste jumătate dintre respondenți declară că CEO-ul companiei unde lucrează își administrează personal conturile de pe rețelele sociale.

Profilul „social” și managementul percepțiilor

Percepția cea mai puternică în rândurile respondenților privind prezența CEO-ului pe rețelele de socializare este aceea că liderii de companii care nu comunică pe aceste canale vor deveni mai puțin relevanți în era digitală. Discrepanțe clare apar între cei care ocupă o poziție de conducere și cei care nu au astfel de responsabilități – astfel, dacă 61% dintre angajații care nu ocupă o poziție de conducere consideră că liderii lor vor deveni mai puțin relevanți dacă nu sunt prezenți pe Facebook, LinkedIn sau Twitter, doar 41% dintre manageri, 42% dintre liderii de companii și 43% dintre membrii conducerii executive consideră același lucru.

De asemenea, respondenții consideră că liderii de companii pot fi mai eficienți în gestionarea crizelor dacă folosesc rețelele de socializare. Proporțiile diferă în funcție de poziția ocupată – 92% dintre angajații care nu ocupă o poziție de conducere sunt de acord cu afirmația de mai sus, în timp ce peste jumătate dintre liderii de companii și 65% dintre membrii conducerii executive nu consideră că folosirea rețelelor sociale poate sprijini CEO-ul în gestionarea mai eficientă a crizelelor.

O altă percepție conturată în rândurile respondenților este aceea că implicarea CEO-ului pe rețelele sociale reprezintă o bună folosire a timpului său. 75% dintre angajații care nu ocupă o poziție de conducere și 51% dintre manageri consideră acest lucru, comparativ cu doar 36% dintre liderii de companii.

Cu toate acestea, puțin peste jumătate dintre respondenți consideră că implicarea liderilor de companii pe rețelele de socializare este riscantă sau foarte riscantă, procentele variind nesemnificativ în funcție de poziția ocupată.

Privind motivele pentru care unii lideri de companii nu sunt activi pe rețelele de socializare, cei mai mulți dintre

respondenți consideră că aceștia fie nu au timp pentru această activitate (32%), nu este obișnuit pentru industria sau regiunea în care compania activează să comunice pe rețelele de socializare (27%), sau nu există o cerere conturată pentru ca CEO-ul companiei să se implice pe aceste canale (26%).

„Interacțiunile dintre oameni s-au schimbat definitiv odată cu evoluția canalelor digitale. De aceea, nici interacțiunile dintre liderii de business și audiențele companiei nu mai pot eluda această logică a comunicării transparente, în timp real. „Turnul de fildeș” s-a dezintegrat definitiv odată cu rețelele de socializare. Trăim astăzi în era afacerilor H2H – human to human”, concluzionează Oana Gorbanescu, Corporate Communication Officer, EY România.

* * *

Despre studiul “Social CEO”

Studiul EY România are la bază 320 de răspunsuri la un chestionar online, primite în perioada octombrie-noiembrie 2015, provenind preponderent de la respondenți care sunt lideri de companii, sau care fac parte din echipa executivă a companiei. Pentru realizarea cercetării s-a folosit metoda CAWI (Computer Assisted Web Interviewing). 18% dintre respondenți fac parte din companii cu o cifră de afaceri de peste 100 milioane euro, 40% din companii cu cifra de afaceri între 10 și 100 de milioane euro, iar 42% din companii cu cifra de afaceri sub 10 milioane euro.

Despre România

EY

EY este una dintre cele mai mari firme de servicii profesionale la nivel global, cu 212.000 de angajați în peste 700 de birouri din 150 de țări și venituri de aproximativ 28,7 miliarde de USD în anul fiscal încheiat la 30 iunie 2015. Rețeaua noastră este cea mai integrată la nivel global iar

resursele din cadrul acesteia ne ajută să le oferim clienților servicii prin care să beneficieze de oportunitățile din întreaga lume. În România, EY este unul dintre liderii de pe piața serviciilor profesionale încă de la înființare, în anul 1992. Cei peste 650 angajați din România și Republica Moldova furnizează servicii integrate de audit, asistență fiscală, asistență în tranzacții și servicii de asistență în afaceri către companii multinaționale și locale. Avem birouri în București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași și Chișinău. EY România este cel mai dorit angajator în România dintre companiile Big 4, conform studiilor Trendence și Catalyst. Pentru mai multe informații, vizitați pagina noastră de internet: www.ey.com.

Numărul total de autovehicule aflate în circulație în România a crescut cu 21% după anul 2008

Numărul total de autovehicule aflate în circulație în România a crescut cu 21% după anul 2008, însă cea mai mare parte din creșterea au reprezentat-o autovehiculele second-hand

- Mai mult de jumătate din parcul auto național o reprezintă autovehiculele mai vechi de 10 ani;
- Vârsta medie a parcului auto național a crescut la 12,9 ani, fiind cu 4,6 ani mai mare decât media UE;
- Ponderea autovehiculelor mai noi de 2 ani a scăzut la 4% din parcul auto național, de 5 ori mai puțin decât în 2008;

- Rata anuală de înnoire a parcului auto este de 1,4% în România, față de media europeană de 5,1%

București, 14 aprilie 2016 – În perioada 2008-2014, numărul total de autovehicule aflate în circulație în România a crescut cu 21%, ajungând la 4,9 milioane de autovehicule, însă cea mai mare parte a acestei creșteri a venit din importurile de mașini second-hand. În prezent, trei sferturi din autoturismele vândute în România sunt second-hand, arată o analiză recentă efectuată de consultanții PwC România.

Astfel, vârsta medie a parcului auto național a crescut de la 7,7 ani în 2008 la 12,9 ani în 2014, cu 4,6 ani mai mare decât vârsta medie a parcului auto din Uniunea Europeană. În același timp, ponderea autovehiculelor mai noi de 2 ani a scăzut de la 22% din totalul parcului auto la doar 4%.

Acest lucru poate fi explicat și prin majorarea vârstei autovehiculelor second hand înmatriculate. De exemplu, vârsta medie a vehiculelor second hand înmatriculate în România este de peste 10 de ani.

„Constatăm că în ultimii 6 ani de zile, de când formula taxei de primă înmatriculare a fost pusă în acord cu regulile comunitare, parcul auto din România a îmbătrânit simțitor, astfel încât, continuând în ritmul actual, vârsta medie a parcului auto va crește la 14 ani până în 2020, ducând la creșterea emisiilor poluante, dar și punând probleme de siguranța traficului”, a declarat Daniel Anghel, Partener, Consultanță Fiscală, PwC România, unul dintre autorii analizei.

Rata anuală de înnoire a parcului auto este de 1,4% în România (adică ponderea autoturismelor noi înmatriculate în totalul flotei auto), față de media europeană de 5,1%.

România a înregistrat un vârf de înmatriculări de autoturisme noi în 2007, urmat de o scădere abruptă în timpul crizei economice și o tendință constantă de scădere după aceea.

Analiza raportului dintre autoturisme noi și second-hand în țările UE arată că România este mai apropiată de piețele tradiționale second hand (cum sunt Olanda sau Portugalia), fiind o piață diferită decât cea a producătorilor tradiționali de autovehicule (Germania, Franța, Spania și Italia) – în care ponderea autovehiculelor noi înmatriculate este sensibil mai mare. De asemenea, situația din România este diferită și de cea a altor țări din regiune precum Polonia, Ungaria, Cehia și Slovacia, unde ponderea achizițiilor de autovehicule second-hand este mult mai mică.

„În scopul stimulării vânzărilor de autoturisme noi au fost adoptate o serie de măsuri, cum ar fi programul Rabla, care vizează reducerea vârstei medii a flotei auto prin stimularea casării mașinilor vechi și a achiziționării de autoturisme noi. Programul a fost eficient în îndeplinirea obiectivelor sale. Cu toate acestea, impactul economic al programului nu a fost suficient pentru a schimba tendințele pieței”, a adăugat Bogdan Belciu, Partener, Consultanță pentru Management, de asemenea unul dintre autorii analizei.

„Analiza noastră arată că actualul sistem de taxare existent în România nu reușește să stimuleze într-o măsură satisfăcătoare înnoirea parcului auto. Pentru a schimba situația, ar fi necesar ca țara noastră să ia în calcul un nou mecanism de impozitare al autovehiculelor – care să țină cont nu atât de capacitatea cilindrică, așa cum este în prezent, ci de elemente precum nivelurile de emisii ale autovehiculelor și normele Euro ale motoarelor acestora. Desigur, acest sistem s-ar putea aplica gradual numai autovehiculelor înmatriculate după intrarea în vigoare a unui pachet legislativ conturat în acest sens și oferind o perioadă de grație cu un termen rezonabil”, a declarat Daniel Anghel.

Un exemplu de bune practici la nivelul UE îl reprezintă renunțarea la impozitarea autoturismelor în funcție de capacitatea cilindrică, în cazul unor țări precum Irlanda, Marea Britanie sau Luxemburg, și trecerea către un impozit

bazat pe emisiile de dioxid de carbon. Alte state precum Germania sau Portugalia au inclus factorul emisiilor poluante în calculul impozitului auto, alături de capacitatea cilindrică. În toate cazurile menționate, trecerea la un nou impozit s-a făcut treptat, aplicându-se în paralel sistemele de impozitare vechi și noi. Astfel, posesorii de autoturisme de la momentul schimbării modului de calcul al impozitului nu au fost direct afectați, impozitul nou aplicându-se doar mașinilor înmatriculate după acea dată.

„Armonizarea sistemului anual de impozitare al autovehiculelor cu taxa de înmatriculare va încuraja achiziția de autoturisme noi, eficiente, ceea ce va conduce la o scădere a vârstei medii a parcului auto la 10 ani până în 2025, ajutând astfel la îndeplinirea de către România a obiectivelor de mediu asumate la nivel comunitar”, a conchis Bogdan Belciu.

ICCJ – Piața fondurilor de pensii private obligatorii

Legislație relevantă:

Legea nr. 21/1996, art. 5 alin. (1) lit. c)

TFUE, art. 101

Legea nr. 411/2004

Potrivit dispozițiilor art. 5 alin.(1) lit.c) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată – dispoziții similare celor cuprinse în art. 101 din TFUE – sunt interzise orice înțelegeri exprese sau tacite între agenții economici ori

asociațiile de agenți economici, orice decizii luate de asociațiile de agenți economici și orice practici concertate, care au ca obiect sau ca efect restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia, în special cele care urmăresc împărțirea piețelor de desfacere sau a surselor de aprovizionare pe criteriu teritorial, al volumului de vânzări și achiziții ori pe alte criterii.

Din conținutul acestor dispoziții, rezultă cu claritate faptul că obiectul anticoncurențial și efectul anticoncurențial nu reprezintă condiții cumulative, ci condiții alternative ale interdicției legale astfel instituite.

Totuși, în acord cu jurisprudența CJUE, existența unei înțelegeri între mai mulți agenți economici nu trebuie considerată anticoncurențială per se, în condițiile în care în urma analizării conținutului acesteia, a scopurilor ei obiective, a contextului juridic și economic în care aceasta își produce sau urmează să își producă efectele, a comportamentului efectiv al părților pe piață, precum și a aptitudinii acesteia de a afecta semnificativ condițiile de piață, nu rezultă elemente concrete care să susțină concluzia existenței vreunei încălcări a Legii concurenței.

Decizia nr. 1203 din 21 februarie 2013

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal sub nr.9271/2/2010, reclamanta S.C. E – Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private S.A. (denumită în continuare în cuprinsul prezentei decizii și „E”) a chemat în judecată pe pârâatul Consiliul Concurenței, solicitând instanței ca, prin hotărârea ce o va pronunța, să dispună:

- anularea Deciziei nr.39/07.09.2010 emisă de pârât;
- în subsidiar, în temeiul art.7 din O.G. nr.2/2001 privind

regimul juridic al contravențiilor, înlocuirea sancțiunii amenzii aplicată de Consiliul Concurenței cu avertismentul sau reducerea cuantumului amenzii spre minimul prevăzut de Legea concurenței nr.21/1996;

– în măsura în care vor fi considerate neîntemeiate cererile menționate, individualizarea sancțiunii amenzii aplicată prin decizia contestată, în sensul de a se constata că „E” nu poate fi calificată drept instituție financiară în conformitate cu prevederile Legii concurenței nr.21/1996, cu consecința modificării cuantumului amenzii aplicate de pârât.

În motivarea acțiunii, reclamanta a arătat, în esență, următoarele:

Prin decizia contestată, Consiliul Concurenței a constatat încălcarea prevederilor art.5 alin.(1) lit.c) din Legea nr.21/1996 și a art.101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (*denumit în continuare, în cuprinsul prezentei decizii, „TFUE”*) și a hotărât sancționarea societății cu amendă în cuantum de 382.215 lei.

Reclamanta susține că nu a încălcat niciuna dintre dispozițiile menționate, având în vedere că înțelegerea dintre administratori nu a avut un obiect anticoncurențial, ci a fost realizată pentru a soluționa o problemă practică (de ordin tehnic) cu privire la aderările duble, iar înțelegerea dintre administratori nu a avut un efect anticoncurențial pe piața fondurilor de pensii private obligatorii și nu a modificat structura pieței.

Reclamanta susține că înțelegerile dintre administratori au vizat faza ulterioară celei în care administratorii au concurat pentru atragerea participanților, respectiv în cadrul campaniei inițiale de aderare care se desfășurase anterior pentru toți clienții, inclusiv pentru cei care figurau cu înregistrări duble, iar în cursul acestui proces nu a fost încheiată nicio înțelegere între administratorii fondurilor.

Ulterior finalizării campaniei de aderare inițială, administratorii au rămas cu foarte puțini clienți care, dintr-un motiv sau altul, nu s-au înregistrat doar la un singur administrator, ceea ce contravenea prevederilor legii, astfel că administratorii au propus Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (*denumită în continuare, în cuprinsul prezentei decizii, „CSSPP”*) și Casei Naționale de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale (*denumită în continuare, în cuprinsul prezentei decizii, „CNPAS”*) alocarea acestor clienți pe baza principiului primei semnături, soluție care ar fi respectat alegerea participantului și rezultatul unui proces concurențial, însă această sugestie a fost respinsă de către autorități care au stabilit o procedură în două etape: (1) prima etapă, în care administratorii să negocieze împărțirea dublurilor între ei (Sistemul Medierii) și (2) a doua etapă, în care acei participanți pe care administratorii nu au reușit să îi împartă să fie distribuiți aleatoriu către toți administratorii proporțional cu cota de piață deținută (Sistemul Loteriei).

În cadrul primei etape, reclamanta, ca și ceilalți administratori, a depus eforturi rezonabile să contacteze participanții înregistrați ca dubluri și să le solicite confirmarea opțiunii lor de a fi înregistrați fie la „E”, fie la alt administrator. În cadrul acestei etape, administratorii au avut la dispoziție o perioadă restrânsă de timp. În urma contactării, mulți dintre participanții înregistrați ca dubluri au confirmat alegerea lor pentru „E”, dar a rămas un anumit număr de participanți care nu au putut fi contactați sau care nu au confirmat alegerea lor pentru „E” în termenul stabilit de către autorități.

Confruntându-se cu termenul limită stabilit de autorități și cu alternativa ca acești participanți să fie alocați aleatoriu altor administratori la care acești participanți nu au formulat în mod clar opțiunea de înregistrare, administratorii au ales să rezolve problema într-un mod care respecta cât mai

bine opțiunea dublurilor prin alocarea acestora în mod egal între administratorii aleși de către participanți.

Pentru a evita ca un dublu – participant să fie alocat către reclamantă în timp ce acesta ar fi preferat să fie înregistrat cu un alt administrator, „E” a oferit participanților alocăți posibilitatea de a se transfera gratuit, la administratorul ales de ei, ceea ce s-a și întâmplat cu unii dintre participanții cărora „E” le-a facilitat trecerea la administratorul ales.

Prin urmare, reclamanta susține că soluția adoptată de către administratori nu este similară unei distribuiri a clienților cu consecința restrângerii concurenței în sensul articolului 101 din TFUE, astfel că înțelegerea dintre administratori referitoare la alocarea participanților dublați nu are un obiect anticoncurențial.

Se susține că înțelegerea nu a avut ca obiect restrângerea semnificativă a concurenței, deoarece numărul de înregistrări duble, rămase după finalizarea campaniei de aderare inițială, a fost ne semnificativ, astfel că distribuirea acestora, fie prin loterie, alocare bilaterală sau în alt mod, nu are un efect semnificativ asupra structurii de piață, pozițiilor pe piață ale administratorilor sau concurenței efective pe această piață. Chiar dacă înțelegerea a fost restrictivă prin obiectul său, nu a fost aptă să restrângă semnificativ concurența și, prin urmare, nu încalcă dispozițiile art.101 din TFUE sau art.5 alin.(1) din Legea nr.21/1996.

Reclamanta subliniază că procesul de mediere nu a creat avantaje semnificative pentru toți administratorii implicați în respectiva procedură, întrucât cei mai mari administratori pe piața pensiilor private, care au fost implicați în mod activ în procedura medierii, au obținut în urma medierii o cotă de piață mai mică decât cea pe care ar fi obținut-o dacă repartizarea aleatorie (sistemul loteriei) ar fi fost aplicată, contrar celor reținute în decizia atacată.

Diferențele de cotă de piață rezultate în urma procesului de mediere sunt neglijabile și nu au influențat concurența pe piața respectivă, iar prin decizia contestată nu s-a stabilit în ce mod variațiile între metoda aleatorie și mediere au afectat concurența.

În ceea ce privește încălcarea art.101 din TFUE, reclamanta susține că aplicabilitatea acestor prevederi este limitată la contractele care pot afecta comerțul între statele membre și invocă jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza Carlo Bagnasco contra BPN.

Cu referire la speță, se invocă faptul că nu s-a dovedit de către Consiliul Concurenței că pretinsul acord între administratori ar avea un efect semnificativ asupra comerțului inter-statal și asupra concurenței.

Totodată, reclamanta arată că înțelegerea a fost pusă în practică pentru a realoca, la cererea CSSPP, participanții într-o modalitate structurată, eficientă și corectă, cu respectarea opțiunilor inițiale ale participanților pentru un fond de pensii, deoarece, în caz contrar, acești participanți ar fi fost repartizați de către CSSPP în funcție de cota de piață a administratorilor.

Reclamanta învederează faptul că, în cauză, nu există vinovăție, întrucât autoritatea de reglementare a indicat administratorilor utilizarea Sistemului medierii, iar reprezentanții CSSPP au încurajat administratorii să ia măsuri pentru a evita dublele aderări și Comisia a organizat mai multe întâlniri cu reprezentanții administratorilor pentru a analiza procesul de aderare inițială, aflat la acel moment în desfășurare, în vederea identificării potențialelor remedii ale deficiențelor apărute în cursul procesului de aderare inițială. Astfel de întâlniri între CSSPP, CNPAS și reprezentanții administratorilor în cadrul cărora a fost discutată problema aderărilor duble au avut loc la datele de 22.10.2007, 12.11.2007, 15.11.2007, 26.11.2007, în cadrul

căroră CSSPP a recomandat administratorilor să rezolve problema dublelor aderări prin sistemul medierii. În acest sens, reclamanta invocă și existența a două corespondențe electronice (e-mail-urile din 15.01.2008 și 04.02.2008 transmise de directorul Departamentului de Tehnologia Informației al CSSPP), din care rezultă că CSSPP a implementat procesul de mediere.

Astfel fiind, întrucât administratorii au hotărât să repartizeze participanții care au aderat la doi administratori prin împărțirea acestor participanți între cei doi administratori, reclamanta nu a făcut altceva decât să respecte sistemul de mediere recomandat și implementat de CSSPP.

Reclamanta mai învederează că probele prezentate de către Consiliul Concurenței în susținerea acuzațiilor nu sunt suficiente în conformitate cu standardele impuse de art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Susține reclamanta că amenziile aplicate de Consiliul Concurenței sunt dintre cele mai mari comparativ cu alte domenii, fiind stabilite în raport cu cifra de afaceri, iar în domeniul pensiilor private aplicarea amenzii are un impact negativ asupra imaginii și percepției publice a societății, deoarece reputația administratorului este un element cheie care influențează decizia participanților de a adera la fondul respectiv. Se arată, totodată, că maximum amenzii aplicabile nu poate fi identificat deoarece se raportează la o cifră de afaceri care este fluctuantă.

Luând în considerare nivelul amenzii, gravitatea acuzațiilor și repercusiunile negative asupra societății, reclamanta consideră că acuzația este o acuzație penală, în sensul prevederilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fiind incidente drepturile și garanțiile prevăzute de art.6 din Convenție. Sub acest aspect,

se arată că nu a fost stabilită nicio intenție a societății de a evita concurența cu alți administratori și nici nu a fost stabilit vreun impact anticoncurențial de utilizare a sistemului de mediere pentru alocarea participanților dublați. În fapt, Consiliul Concurenței a presupus atât obiectul anticoncurențial, cât și efectul anti-concurențial al sistemului de mediere.

Susține reclamanta că amenda aplicată a fost calculată în mod eronat, cu încălcarea art.51 alin.(1) din Legea nr.21/1996, prin raportare atât la valoarea bilanțului societății, cât și la valoarea bilanțului Fondului de pensii administrat privat de „E”, deși fondul de pensii administrat privat este o entitate separată față de S.C. „E” – Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private” S.A. și nu există nicio prevedere legală care explicit sau implicit să prevadă că cifra de afaceri a fondului de pensii se include în cifra de afaceri a societății de administrare a fondului de pensii, iar Ordinul Consiliului Concurenței 101/2004 nu cuprinde nicio referire la bilanțul fondurilor de pensii. În acest sens, reclamanta arată că activele Fondului de pensii administrat privat de „E” și ale Fondului de pensii facultative „E” Confort aparțin numai participanților în conformitate cu prevederile Legii nr.411/2004 și ale Legii nr.204/2006, și prin urmare, nu sunt parte din activele administratorilor. Mai susține reclamanta că cifra de afaceri în cazul instituțiilor financiare este înlocuită de a zecea parte din valoarea bilanțului, dar această prevedere nu se aplică S.C. „E – Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private” S.A., a cărei cifră de afaceri trebuie să fie calculată strict pe baza veniturilor rezultate din activitatea curentă, conform art.2.1. din Ordinul Consiliului Concurenței nr.101/2004.

În concluzie, calculul cifrei de afaceri al societății de administrare nu ar trebui să fie determinat ca procent din active de care nu poate dispune în nume propriu, deoarece acestea aparțin participanților. Conform principiilor generale

privind calculul cifrei de afaceri indicate în Ordinul Consiliului Concurenței nr.101/2004, trebuie luat în considerare venitul din activitățile curente desfășurate de societatea de administrare, conform obiectului său de activitate. Acest venit reprezintă exact venitul pe care este îndreptățită societatea de administrare să îl obțină din comisionul de administrare, din contribuții brute, comisionul de administrare din activul fondului, penalitatea de transfer și din tarifele pentru solicitări de informații din partea participanților, conform legislației în vigoare.

Întâmpinarea formulată de Consiliul Concurenței

Prin întâmpinare, pârâtul Consiliul Concurenței a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată, arătând că, pe de o parte, fapta la care a participat și reclamanta întrunește condițiile prevăzute de art.5 alin.(1) din Legea nr.21/1996 și, pe de altă parte, fapta are la bază voința proprie a participanților, inclusiv a societății reclamante, de a împărți acei participanți care semnaseră acte de aderare cu două fonduri de pensii private. Reclamanta invocă în apărare o recomandare/indicație din partea autorității de reglementare, în sensul utilizării sistemului medierii, inexistentă în fapt și care nu poate să legitimeze fapta anticoncurențială la care societatea a fost parte. Astfel, în cauza de față, există obiect anticoncurențial, există efect anticoncurențial, precum și vinovăția reclamantei. Autoritatea de reglementare nu a indicat utilizarea sistemului medierii, în forma practică de administratori.

În dezvoltarea motivării caracterului anticoncurențial al obiectului acordului dintre administratori, pârâtul prezintă cadrul legal care a stat la baza constituirii și funcționării pieței administrării private a fondurilor de pensii obligatorii (Pilonul II), precum și specificul aparte al pieței pe care s-a realizat înțelegerea, prin prisma momentului și modului în care s-a constituit aceasta.

Împărțirea dublurilor, respectiv a acelor persoane care figurau cu două acte de aderare individuale semnate cu două fonduri de pensii diferite, ca acord de voință al administratorilor, nu a fost, în principiu, contestată de administratori.

Documentele existente la dosarul cauzei demonstrează faptul că administratorii fondurilor de pensii private obligatorii s-au implicat din proprie inițiativă în comportamentul anticoncurențial și au decis ca „medierea” să se realizeze prin împărțirea 50%-50% a dublurilor. Recomandarea de mediere apare ca fiind în sensul negocierii/tratării cu persoanele care aveau la fondul de pensii și nicidecum cu alți administratori. De altfel, în cuprinsul minutilor întâlnirilor invocate de reclamantă, nu există vreo precizare din partea CSSPP și nici din partea administratorilor, care să conducă la concluzia că se impunea, ca soluție, medierea între administratori, având ca rezultat împărțirea clienților.

Procedura legală de soluționare a dublurilor presupunea repartizarea aleatorie, în baza unui etalon rezultat în urma unei concurențe efective între operatori, respectiv, cota de piață a acestora, etalon ce reprezintă ponderea reală a respectivului administrator în alegerile participanților.

Un act de aderare semnat de un participant reprezintă o alegere a unui fond de pensii de către respectivul participant doar în măsura în care actul îndeplinea condițiile necesare pentru a fi validat de către CSSPP.

În absența înțelegerii de împărțire 50%-50% între administratori, participanții care figurau cu acte de aderare duble, fie pentru că își exprimaseră voința de a adera la două fonduri, fie din cauza activității agenților de vânzări, nu puteau fi validați și urmau să fie repartizați aleatoriu între toate fondurile de pensii. Lipsa validării unui număr cât mai mare din participanții înregistrați ca dubluri, număr care nu se cunoștea de către administratori, putea conduce la o altă

situație în ceea ce privește ponderea reală a administratorilor în alegerea participanților.

Astfel, acordul de mediere a dublurilor reprezintă o înțelegere cu obiect anticoncurențial, având aptitudinea de a produce efecte anticoncurențiale prin denaturarea concurenței pe piața administrării private a fondurilor de pensii, concurență care, manifestată liber și în condiții corecte, cu respectarea regulilor aplicabile în materie, trebuia să conducă la o structură a pieței care să reflecte numărul de participanți validați pentru fiecare fond în parte.

În privința contestării efectelor anticoncurențiale ale înțelegerii sancționate, pentru a intra sub incidența art.5 din Legea nr.21/1996 sau a art.101 din TFUE, o înțelegere trebuie să aibă fie obiect, fie efect anticoncurențial. Prin urmare, fiind vorba de o condiție alternativă, este suficient că în cauză s-a demonstrat natura anticoncurențială a obiectului acordului dintre administratori. Încercările reclamantei de a nega faptul că înțelegerea sancționată a avut efecte anticoncurențiale oferă, în realitate, argumente și confirmări suplimentare pentru natura anticoncurențială a obiectului înțelegerii dintre administratori, înțelegere care avea capacitatea de a afecta concurența, fiind aptă a determina o structură a pieței diferită de cea care s-ar fi conturat în condițiile în care dublurile ar fi fost repartizate aleatoriu, în baza cotelor de piață stabilite ca urmare a liberei concurențe între administratori.

De asemenea, probele pe care se întemeiază decizia atacată sunt probe conforme cu standardele impuse de art.6 din CEDO. După cum rezultă din cuprinsul deciziei atacate, dovezile pe care s-a fundamentat constatarea existenței încălcării dispozițiilor art.5 alin.(1) din Legea nr.21/1996 sunt reprezentate, în primul rând, de documente emanând de la părțile implicate, care conțin mențiuni exprese privind acordurile dintre acestea. Alte dovezi indirecte, circumstanțiale, existente în cauză, sunt coroborate cu aceste

dovezi directe ale existenței laturii obiective și subiective a contravenției, concluzia autorității de concurență rezultând ca urmare a analizei și interpretării tuturor elementelor probatorii existente la dosar.

Modalitatea de stabilire a amenzii este conformă cadrului legal în vigoare la data adoptării deciziei contestate, în condițiile în care administratorii sunt societăți financiare, iar calificarea ca instituții financiare este indisolubil legată de activitatea de administrare a fondurilor de pensii și, prin urmare, este justificată considerarea fondului de pensii drept un element de activ al administratorului.

Cererea reclamantei de solicitare a punctului de vedere al Comisiei Europene – Direcția Generală Concurență

La termenul de judecată din 1 iunie 2011, reclamanta a formulat o cerere prin care a solicitat punctul de vedere al Comisiei Europene – Direcția Generală Concurență referitor la respectarea regulilor de concurență comunitară în ceea ce privește aplicarea art.101 din TFUE, în sensul emiterii unei opinii în care să se precizeze dacă aranjamentele dintre fondurile de pensii private cu privire la distribuirea participanților dublați constituie o înțelegere care are ca obiect prevenirea, restricționarea sau denaturarea concurenței în sensul articolului 101, fiind astfel interzisă de prevederile acestui articol.

Hotărârea primei instanțe

Prin sentința civilă nr.4696 din 6 iulie 2011, Curtea de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a hotărât următoarele:

– a respins solicitarea reclamantei privind adresarea unei cereri Comisiei Europene pentru a comunica punctul de vedere referitor la respectarea regulilor de concurență comunitară relativ la aplicarea art.81 TCE, în prezent art.101 din TFUE, în privința înțelegerii dintre administratorii fondurilor de

pensii private;

– a respins acțiunea formulată de reclamantă.

Considerentele instanței cu privire la cererea de solicitare a punctului de vedere al Comisiei Europene – Direcția Generală Concurență

Curtea de apel a reținut că aspectele ce se solicită a fi clarificate au fost definite în jurisprudența Comisiei Europene și a instanțelor comunitare.

Astfel, noțiunea de întreprindere a fost determinată în cauza Hofner și Elser, definirea fiind menținută de instanțele comunitare care au arătat că include orice entitate implicată într-o activitate economică, indiferent de statutul său juridic sau modul în care este finanțată (cauzele C-159-160/91, C-364/92, C-180-184/98, C-218/00). Noțiunea de înțelegere în sensul prevederilor în materia concurenței a fost definită în cauza BayerSG v. Comisie T-41/96, reținându-se că noțiunea respectivă acoperă acele situații în care există un acord de voință între operatorii economici cu privire la implementarea unei politici, urmărirea unui anume scop sau adoptarea unei linii specifice de comportament pe piață. De asemenea, instanțele comunitare s-au pronunțat cu privire la conținutul noțiunii de efect asupra comerțului (cauzele C-319/82, Kerpen&Kerpen, C-240/82 și alții, Stichting Sigarettenindustrie, T-25/95 și alții).

Totodată, în temeiul art.11 din Regulamentul nr.1/2003 al Consiliului CE, Consiliul Concurenței a transmis Comisiei Europene rezumatul raportului de investigație prin care a fost analizat comportamentul administratorilor pe piața pensiilor private obligatorii, printre care și reclamanta, primind confirmarea în legătură cu aplicarea coerentă cu practica instituțiilor europene a conceptelor comunitare la situația de fapt.

4.2. Considerentele instanței cu privire la fondul cauzei

Prin Decizia nr.39/07.09.2010 a Consiliului Concurenței, reclamanta a fost sancționată cu amendă în cuantum de 382.215 lei, pentru încălcarea dispozițiilor art.5 alin.(1) lit.c) din Legea nr.21/1996 și a art.101 din TFUE, prin încheierea unor înțelegeri anticoncurențiale având ca obiect împărțirea clienților.

În cuprinsul deciziei menționate s-a reținut că, la data de 03.12.2007, prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr.402/2007, a fost declanșată o investigație din oficiu având ca obiect posibila încălcare a art.5 alin.(1) din Legea concurenței nr.21/1996, republicată și a art.101 din TFUE de către agenții economici și asociațiile de agenți economici de pe piața administrării fondurilor de pensii private obligatorii (Pilonul II) din România.

Investigația a vizat două potențiale încălcări ale regulilor de concurență pe piața administrării private a fondurilor de pensii obligatorii, respectiv, o potențială înțelegere anticoncurențială de împărțire a clienților între administratorii fondurilor de pensii și o potențială practică concertată de fixare a comisioanelor de administrare.

În legătură cu ultimul aspect, în urma deliberărilor din data de 04.08.2010, Plenul Consiliului Concurenței a decis continuarea investigației declanșate în baza Ordinului Președintelui Consiliului Concurenței nr. 402/2007, nefiind încă adoptată o decizie.

În ceea ce privește analiza unei posibile înțelegeri anticoncurențiale de împărțire a clienților, s-a constatat existența unor înțelegeri anticoncurențiale având ca obiect împărțirea clienților între administratorii de fonduri de pensii private, între care și reclamanta. Înțelegerile au vizat participanții înregistrați ca „dubluri”, în procedura de aderare inițială la fondurile de pensii administrate privat.

Cu prilejul perioadei inițiale de aderare la Pilonul II al

sistemului de pensii, când ca urmare a creării acestei piețe s-a înregistrat cel mai mare număr de participanți (aproximativ 4 milioane), administratorii fondurilor de pensii au realizat împărțirea bilaterală a participanților înregistrați în același timp la două fonduri de pensii după propriile reguli. Perioada în care s-a desfășurat procedura de aderare inițială a fost perioada cheie, esențială pentru stabilirea ierarhiei pe piață.

Pe baza actelor și documentelor aflate la dosarul de investigație, parte din acestea obținute în urma desfășurării mai multor inspecții inopinate la sediile mai multor agenții economici și asociații de agenți economici, prin Decizia nr.39/07.09.2010, Plenul Consiliului Concurenței a constatat și sancționat încălcarea dispozițiilor art.5 alin.(1) lit.c) din Legea nr. 21/1996 și ale art.101 din TFUE de către un număr de 14 administratori de fonduri de pensii administrate privat, între care și societatea reclamantă.

Susținerile reclamantei privind inexistența obiectului sau efectului anticoncurențial, nu au fost reținute de către prima instanță.

Din interpretarea dispozițiilor art. 5 alin.(1) din Legea nr. 21/1996, republicată, și ale art.101 din TFUE, rezultă că pentru existența ipotezei reglementate este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: existența a cel puțin doi agenți economici sau asociații de agenți economici; existența unei înțelegeri, a unei decizii a unei asociații de agenți economici sau a unei practici concertate; înțelegerea să aibă ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia.

În cauza dedusă judecătii, s-a constatat existența unei fapte anticoncurențiale întrucât a existat o înțelegere, în sensul de concordanță a voințelor societăților implicate, la care a participat și reclamanta, iar această înțelegere are un obiect

și, implicit, un efect anticoncurențial.

A reținut instanța că, între administratorii de fonduri de pensii private, au existat acorduri bilaterale de împărțire a dublurilor, reținându-se în mod corect faptul că în ceea ce privește aprecierea obiectului anticoncurențial al înțelegerii de împărțire a clienților este suficient ca înțelegerea să poată produce efecte negative asupra concurenței. Prin urmare, înțelegerea trebuie să fie aptă în mod concret să împiedice, să restrângă sau să denatureze concurența în cadrul pieței comune.

Caracterul anticoncurențial al acordurilor sancționate rezultă din coroborarea următoarelor elemente: cadrul legal care a stat la baza constituirii și funcționării pieței administrării private a fondurilor de pensii obligatorii, specificul apartenței al pieței pe care s-a realizat înțelegerea, existența interesului administratorilor în privința modalităților de soluționare a problemei dublurilor și potențialul acordurilor de a afecta interesele participanților la fondurile de pensii obligatorii private, interesele concurenților de pe piața pensiilor obligatorii private, precum și structura unei piețe în formare, prin denaturarea rezultatului jocului concurențial.

Sub aspectului cadrului legal relevant, instanța de fond a observat că în cuprinsul deciziei contestate sunt menționate pe larg dispozițiile legale aplicabile în cauză, din conținutul acestora reținându-se că repartizarea aleatorie urma să se aplice în cazul persoanelor care, deși aveau obligația să adere la un fond de pensii privat în faza inițială de aderare, nu au aderat și, totodată, în cazul persoanelor înscrise în registru ca invalide. Repartizarea aleatorie se realiza de către Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale, direct proporțional cu numărul persoanelor validate pe fiecare fond de pensii administrat privat în parte, raportat la totalul persoanelor validate pentru toate fondurile de pensii administrate privat.

Procedura de repartizare aleatorie după criteriul numărului de acte de aderare validate pe fiecare fond de pensii a fost prevăzută de Norma nr.18/2007 emisă în aplicarea Legii nr.411/2004, în vederea implicării active a jucătorilor din piață pentru atragerea participanților, precum și pentru păstrarea poziției pe piață a administratorilor.

În concret, procedura de aderare inițială la fondurile de pensii administrate privat a început la data de 17.09.2007 și s-a finalizat la data de 17.01.2008, în această perioadă orice salariat în vârstă de până la 45 de ani având posibilitatea să adere la unul din fondurile de pensii administrate privat existente pe piață. La finalizarea procesului de aderare inițială, toate persoanele cu vârsta de până la 35 de ani, care nu au aderat la unul din fondurile existente pe piață, sau care au aderat la mai mult de un fond, urmau să intre la procesul de repartizare aleatorie.

Astfel, la încheierea perioadei de aderare inițială, un număr de 332.706 de persoane, care nu au aderat la un fond de pensii administrat privat, deși aveau această obligație, sau care au semnat acte de aderare la mai multe fonduri de pensii, au fost redistribuite între cele 18 fonduri de pensii existente la data respectivă, în funcție de cota de piață deținută de fiecare.

Perioada respectivă a fost decisivă pentru formarea pieței, respectiv pentru determinarea structurii acesteia și a cotelor de piață deținute de fiecare administrator, întrucât s-a înregistrat cel mai mare număr de participanți.

La momentul realizării înțelegerii, piața administrării private a pensiilor obligatorii, definită ca fiind piața relevantă, era o piață în formare, ale cărei baze au fost constituite într-o perioadă redusă de timp, respectiv 4 luni de zile. În aceste condiții, a punctat curtea de apel, era important ca participanții la fiecare fond să fie câștigați pe criterii corecte, având în vedere că structura pieței și

poziția administratorilor fondurilor de pensii depindea direct de numărul de participanți validați pentru fiecare fond în parte.

Obținerea unei poziții cât mai bune pe piața pensiilor private obligatorii, în faza de aderare inițială, era esențială pentru administratori, întrucât avea efecte și asupra evoluției viitoare a structurii pieței, având în vedere că potrivit prevederilor Legii nr. 411/2007, după finalizarea perioadei de aderare inițială, participanții care nu aderaseră la un fond de pensii sau cei care au fost invalidați, urmau să fie distribuiți aleatoriu între toți administratorii de pe piață, proporțional cu cotele de piață obținute de aceștia.

În legătură cu existența interesului administratorilor în privința modalităților de soluționare a problemei dublurilor, s-a reținut că acest interes rezultă din dezbaterile și corespondența purtată între administratori, precum și între aceștia și CSSPP.

Interesul mare al administratorilor pentru găsirea unei soluții la problema dublurilor se justifică prin faptul că aceștia erau conștienți anterior începerii perioadei de aderare inițială că se vor confrunta cu un număr de dubluri. Pe de altă parte, înregistrarea unui număr mare de dubluri era de natură să afecteze interesele directe ale administratorilor de a câștiga cât mai mulți participanți, având în vedere că dublurile urmau a fi invalidate și repartizate aleatoriu între toți administratorii de fonduri private și nu doar între cei doi administratori de fonduri private la care se înregistraseră dublurile.

Întrucât pe parcursul perioadei de aderare, administratorii au transmis raportări bilunare către Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale și au existat mai multe etape de validări intermediare, rezultă că administratorii nu au putut cunoaște, la data înțelegerii, numărul total de dubluri, dar se așteptau ca acest număr să fie mare.

Prin urmare, nu poate fi reținut caracterul nesemnificativ al numărului de dubluri ce urmau să se înregistreze și nici al avantajelor obținute, având în vedere că intenția administratorilor era de a obține profit, iar acordurile de mediere a dublurilor erau încheiate în vederea obținerii unui rezultat pozitiv.

Se poate concluziona astfel potrivit primei instanțe, că medierea participanților înregistrați ca dubluri între administratorii fondurilor private obligatorii, mediere realizată, în fapt, printr-o înțelegere de împărțire 50%-50% a acestor dubluri, a avut un potențial de afectare, respectiv de denaturare a concurenței pe piața administrării private a pensiilor obligatorii. Potențialul de afectare a vizat o situație de fapt în care s-au aplicat principiile liberei concurențe, în sensul că s-a prevăzut ca repartizarea aleatorie a dublurilor să se realizeze în funcție de cota de piață obținută de administratori în urma concurenței efective.

Susținerile reclamantei potrivit cărora autoritățile ar fi stabilit o procedură care ar fi cuprins obligația administratorilor de a negocia împărțirea dublurilor între ei, sunt neîntemeiate.

Din înscrisurile depuse la dosar rezultă, reține aceeași instanță, că administratorii fondurilor de pensii private obligatorii s-au implicat din proprie inițiativă în comportamentul anticoncurențial și au hotărât ca „medierea” să se realizeze prin împărțirea dublurilor. Astfel, administratorii, printre care și reclamanta, au acționat în deplină libertate decizională, împărțirea dublurilor fiind exclusiv rezultatul voinței acestora.

Acțiunile autorității de reglementare nu au fost de natură a înlătura posibilitatea administratorilor de a adopta un comportament conform normelor în materia concurenței și nu pot constitui o cauză de înlăturare a răspunderii contravenționale a reclamantei.

Apărățile reclamantei în sensul că modul în care au procedat administratorii fondurilor de pensii private obligatorii în privința dublurilor ar fi fost recomandat de CSSPP sunt contrazise și de aspectele reținute în minutele întâlnirilor la care face referire societatea reclamantă.

În acest sens, din cuprinsul minutei întâlnirii din data de 22.10. 2007, rezultă că reprezentantul CSSPP nu a indicat în mod expres soluția medierii, ci printre alte probleme, a semnalat participanților aspectul aderărilor multiple, arătând că dublurile din prima raportare se regăsesc și în cea de a doua, fapt ce denotă că administratorii nu au luat măsuri de eliminare a acestui aspect. Ca răspuns la problema semnalată de autoritatea de reglementare, administratorii au identificat diferite posibilități pentru a soluționa problema dublurilor, altele însă decât medierea.

De asemenea, la întâlnirea din data de 26.11.2007, din cuprinsul minutei reiese că, urmare a analizei CSSPP, s-a constatat faptul că multe dintre dubluri sunt făcute de brokerii care lucrează cu mai mulți administratori. Ca răspuns, unii administratori au semnalat autorității de reglementare faptul că participanții refuză să dea declarații notariale în situațiile în care există suspiciuni de fals. În acest context, reprezentantul CSSPP a menționat că în cazul în care există dubluri pentru o persoană care nu a semnat decât un singur act de aderare, această persoană trebuie să dea o declarație notarială privind opțiunea sa, recomandându-se administratorilor să medieze situația celor invalidați.

Rezultă astfel, că recomandarea de mediere a reprezentantului CSSPP a fost făcută în sensul negocierii cu persoanele care aderau la fondul de pensii și nu în sensul medierii între administratorii fondurilor de pensii private obligatorii, care să aibă ca rezultat împărțirea clienților.

Totodată, din conținutul corespondenței purtate între CSSPP și administratori, inclusiv a e-mailurilor din 15.01.2008 și

04.02.2008, nu se poate reține că autoritatea de reglementare a acceptat alocarea dublelor opțiuni de către administratorii fondurilor de pensii private obligatorii.

Prin urmare, implicarea CSSPP a fost în sensul că administratorii să depună eforturi pentru a determina, în cazul dublurilor, autenticitatea actelor de aderare și voința reală a participantului, și nu de a-și împărți clienții.

În ceea ce privește acordul administratorilor pentru împărțirea dublurilor, din probele prezentate în cuprinsul deciziei contestate, instanța reține că această împărțire s-a făcut în mod bilateral. Astfel, fiecare din cei doi administratori, la care participanții figurau cu două acte de aderare individuale diferite, a fost de acord să împartă aceste dubluri în proporție de 50%-50%, contrar procedurii obligatorii prevăzute de Norma 18 în cazul dublurilor.

Comportamentul anticoncurențial al administratorilor fondurilor de pensii private obligatorii ce a fost sancționat prin decizia contestată, nu poate fi justificat de cerințe legislative, care să exonereze de răspundere contravențională societățile implicate, inclusiv reclamanta.

Pentru motivele arătate, instanța a constatat că împărțirea dublurilor între administratori, printre care și reclamanta, a fost în mod corect calificată drept o înțelegere cu obiect anticoncurențial, care atrage aplicarea dispozițiilor art.5 alin.(1) lit.c) din Legea nr.21/1996.

De asemenea, curtea de apel a considerat că prin decizia contestată s-a reținut în mod corect și încălcarea dispozițiilor art. 101 din TFUE.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 411/2004, republicată, în România poate fi administrator al unui fond de pensii orice entitate autorizată pentru această activitate într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European, fiind exceptată de la cerința

autorizării de către CSSPP.

Administratorii autorizați în România pot primi contribuții de la participanți și angajatori dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European. O practică anticoncurențială care afectează întreaga piață a administrării fondurilor de pensii private obligatorii din România, este susceptibilă să afecteze și cetățenii altor state membre ale Uniunii Europene și implicit, comerțul între statele membre.

În cauză, având în vedere repartizarea în teritoriu a societăților de administrare a fondurilor de pensii obligatorii administrate privat și a participanților, piața relevantă geografică a fost definită ca fiind piața națională, care reprezintă astfel o parte substanțială a pieței comune. În ceea ce privește înțelegerile orizontale care privesc un întreg stat membru, acestea sunt în mod normal susceptibile să afecteze comerțul între statele membre.

Existența unei înțelegeri având ca obiect împărțirea clienților înregistrați ca dubluri s-a reținut pentru un număr de 14 dintre cele 18 societăți care au intrat pe Pilonul II de pensii, în anul 2007. După finalizarea procesului de repartizare aleatorie, respectiv, martie 2008, prin raportare la numărul de participanți, cei 14 administratori cumulau peste 90% din piața relevantă a produsului.

Prin urmare, activitatea de investire a activelor fondurilor de pensii de către administratorii de pe Pilonul II nu se limitează la teritoriul României, ci prezintă potențial de afectare a comerțului statelor membre.

În privința considerării administratorilor ca fiind societăți financiare, s-a reținut că în mod corect în decizia contestată au fost avute în vedere dispozițiile art.2 alin.(1) pct.8 și art.57 din Legea nr.411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, ale art.2 alin.(1) pct.15 și art.54 din

Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, ale art.7 alin.(1) pct.14 și art.18 alin.(1) lit.k) din O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit, din coroborarea cărora rezultă că natura activității societăților de administrare este similară celei desfășurate de instituțiile financiare. Ca urmare, la stabilirea amenzilor aplicate administratorilor fondurilor de pensii private, cifra de afaceri a fost înlocuită cu a zecea parte din valoarea bilanțului acestora, conform art.65 lit.a) din Legea nr.21/1996, în forma în vigoare la data deliberărilor cu privire la contravenția săvârșită de fiecare societate.

În ceea ce privește amenda aplicată reclamantei, în mod corect aceasta a fost stabilită prin luarea în considerare a fondului de pensii ca activ al administratorului, în raport de dispozițiile art.57 alin.(2) din Legea nr.411/2004, fiind respectată limita maximă de 10% prevăzută de Legea nr.21/1996 și limitele stabilite în Instrucțiunile privind individualizarea sancțiunilor pentru contravențiile prevăzute la art.56 din Legea nr.21/1996. Totodată, întrucât s-a reținut că fapta săvârșită a avut durata mai mică de un an, nivelul de bază al amenzii stabilit în funcție de gravitatea și durata faptei a fost de 4% din cifra de afaceri a societății reclamante. De asemenea, nivelul de bază al amenzii a fost diminuat cu 50% prin reținerea unei circumstanțe atenuante. Prin aplicarea acestei reduceri, s-a avut în vedere capacitatea financiară a reclamantei, amenda finală aplicată fiind astfel de 2% din cifra de afaceri.

5. Calea de atac exercitată de S.C. „ E” – Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private S.A. – București

Împotriva sentinței nr.4696 din 6.07.2011 a Curții de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a declarat recurs reclamanta S.C. „E” – Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private S.A. – București, invocând, în drept, dispozițiile art. 304¹ Cod procedură

civilă.

Recurenta critică, în principal, modul în care au fost aplicate prevederile art. 5 din Legea nr. 21/1996 a concurenței și art. 101 din TFUE, susținând că sentința nu este motivată corespunzător și cuprinde aprecieri greșite în evaluarea și calificarea înțelegerii dintre administratori cu privire la împărțirea dublurilor, considerată eronat anticoncurențială prin obiect.

Raportându-se la considerentele esențiale ale hotărârii atacate, recurenta afirmă, în primul rând că adoptarea unei metode de alocare diferite de cea prevăzută în legislația aplicabilă nu determină implicit concluzia că scopul administratorilor a fost restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței. Recurenta combate presupusa rațiune pro-concurențială a sistemului loteriei, arătând că, spre deosebire de grupul de participanți care nu a aderat la nici un fond de pensii, participanții cu acte de aderare duble își exprimaseră preferințele pentru anumite fonduri, așa încât împărțirea lor prin sistemul loteriei între fondurile la care aceștia nu au aderat nu ar fi recompensat fondurile care avuseseră inițial succes în atragerea lor. În același context, recurenta mai arată că a avut intenția comercială de a-i transforma pe potențialii participanți în participanți finali pentru maximizarea profitului, dar nu a restricționat în niciun mod, direct sau indirect, pe ceilalți administratori și nici pe participanți, care se puteau transfera la alți administratori.

Referitor la numărul dublurilor și impactul înțelegerii asupra structurii pieței, recurenta combate concluzia la care a ajuns prima instanță, insistând asupra modificării nesemnificative a cotelor de piață ale administratorilor: de numai 0,01-0,23%, ca efect al înțelegerii incriminate, împrejurare care nu susține ideea unei denaturări „considerabile” a concurenței. Mai arată că în cadrul întâlnirii din 12 noiembrie 2007 dintre reprezentanții

administratorilor și reprezentanții CSSPP și CNPAS i s-a adus la cunoștință că „există aproximativ 75.000 de dubluri”, în realitate 58.000 de dubluri, număr nesemnificativ față de numărul total de participanți: 4.000.000.

Apărările Consiliului Concurenței

Prin întâmpinarea formulată, intimatul a solicitat respingerea recursului ca nefondat, însușindu-și considerentele esențiale ale sentinței care conduc la concluzia că Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. 39/2010 este legală atât în privința incidenței dispozițiilor art. 5 alin.(1) lit.c) din Legea concurenței și a dispozițiilor art. 101 TFUE, cât și în partea referitoare la amenda stabilită în sarcina „E”.

Răspunzând criticilor formulate de recurentă, intimatul a insistat asupra caracterului anticoncurențial al înțelegerii prin obiectul său, afectarea concurenței fiind implicită; prin însăși natura sa, fapta are capacitatea de a denatura concurența pe piața pensiilor private obligatorii într-un moment esențial al formării acestei piețe.

Referitor la cadrul legal relevant, intimatul a arătat că Norma nr. 18/2007 reglementa repartizarea aleatorie de către Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale la unul din fondurile administrate privat, direct proporțional cu numărul persoanelor validate pe fiecare fond de pensii privat, raportat la totalul persoanelor validate pentru toate fondurile de pensii administrate privat, această procedură fiind prevăzută de legiuitor ca o măsură de stimulare a jucătorilor din piață, având scopul de a păstra poziția pe piață a administratorilor, astfel cum aceasta fusese obținută în urma concurenței libere și corecte între aceștia.

Intimatul a mai susținut în conturarea aceleiași idei că specificul aparte al pieței pe care s-a realizat

înțelegerea, prin prisma momentului și a modului în care s-a constituit aceasta, precum și interesul administratorilor în privința modalităților de soluționare a problemei dublurilor, în contextul incertitudinii, la momentul realizării înțelegerii, asupra numărului de dubluri care se vor înregistra – ei așteptându-se să fie foarte mare – sunt elemente care au fost judicios analizate de prima instanță și justifică soluția adoptată.

În privința caracterului „ne semnificativ” al numărului de dubluri și al avantajelor obținute, invocate de recurentă, intimatul a arătat că acestea sunt constatări ulterioare faptei de împărțire a dublurilor și se poate spune că sunt rezultatul hazardului, nicidecum al intenției părților. Fără a nega în mod absolut că administratorii ar fi avut în vedere și respectarea voinței participanților –dubluri, intimatul consideră că scopul principal al acordurilor de „mediere” l-a reprezentat obținerea unui număr cât mai mare de participanți, alegând certitudinea oferită de „mediere” incertitudinii oferite de repartizarea aleatorie.

Legat de incidența în cauză a dispozițiilor art. 101 din TFUE, intimatul a arătat că s-a reținut în mod corect aptitudinea acordului de a afecta comerțul dintre statele membre, fiind îndeplinite condițiile indicate în Orientările Comisiei Europene privind conceptul de efect asupra comerțului din art. 81 și 82 din Tratatul CE (actualele art. 101 și 102 din TFUE).

Procedura derulată în recurs

În cadrul probei cu înscrisuri, conform art. 305 Cod procedură civilă, recurenta a depus la dosarul cauzei în ședința publică de la 19 octombrie 2012: proiectul Normei privind aderarea inițială și evidența participanților la fondul de pensii administrat privat din data de 1 iunie 2007 și observațiile pe care administratorii de pensii private le-au adresat CSSPP cu privire la proiect, minuta

întâlnirilor din 22 octombrie 2007 și 12 noiembrie 2007, Extras din Registrul administratorului Pilonului II de pensii, precum și două opinii legale formulate de prof. dr. G.O. fost președinte al Consiliului Concurenței și șeful catedrei de Economie a Universității Politehnice București și de prof. PJS, profesor de drept european, specializat în dreptul concurenței, la Facultatea de Drept a Universității din L, Olanda.

De asemenea, pe parcursul soluționării cauzei, dată fiind complexitatea deosebită a acesteia, ambele părți au depus la dosar concluzii scrise, precizări și puncte de vedere, detaliind aspectele esențiale.

S-a prezentat pe larg contextul în care a intervenit între administratori înțelegerea de împărțire a dublurilor, impactul acesteia, precum și jurisprudența CJUE relevantă, fiecare dintre părțile litigante orientându-și argumentația în susținerea punctului său de vedere.

Considerentele Înaltei Curți asupra recursului

Examinând sentința atacată prin prisma criticilor formulate de recurentă, a apărărilor din întâmpinare, cât și sub toate aspectele, în temeiul art. 304¹ Cod procedură civilă, având în vedere ansamblul probator administrat în primă instanță și în recurs, concluziile scrise, precizările și punctele de vedere exprimate în recurs, jurisprudența CJUE relevantă, Înalta Curte a ajuns la concluzia că recursul SC E– Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private S.A. București este fondat, pentru argumentele expuse în continuare.

1. Argumente de drept și de fapt relevante

Obiectul acțiunii judiciare, detaliat la **pct.I.1** din această decizie, vizează efectuarea unui control de legalitate asupra Deciziei nr. 39 din 7 septembrie 2010 a Consiliului

Concurenței, din perspectiva recurentei-reclamante „E”, amendată cu 382.215 lei.

Prin acest act administrativ au fost sancționate cu amenzi contravenționale 14 societăți comerciale – administratori ai fondurilor de pensii private, din cele 18 existente pe piață, constatându-se încălcarea dispozițiilor art. 5 alin.(1) lit.c) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată și a art. 101 din TFUE prin încheierea unor înțelegeri anticoncurențiale având ca obiect împărțirea clienților.

În esență, s-a reproșat societăților comerciale implicate, că înțelegerea pe care au avut-o pentru repartizarea participanților cu aderare dublă a avut ca obiect o restrângere a concurenței pe piața fondurilor de pensii private obligatorii, denaturând structura unei piețe în formare.

Articolul 5 alin.(1) din legea națională a concurenței, similar art. 101(1) din Tratat, interzice orice înțelegeri exprese sau tacite între agenții economici ori asociațiile de agenți economici, orice decizii luate de asociațiile de agenți economici și orice practici concertate, *care au ca obiect* sau ca efect restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia, în special cele care urmăresc împărțirea piețelor de desfacere sau a surselor de aprovizionare pe criteriu teritorial, al volumului de vânzări și achiziții ori pe alte criterii.

Pornind de la formularea textelor legale, din care rezultă cu claritate că obiectul anticoncurențial și efectul anticoncurențial nu reprezintă condiții cumulative, ci condiții alternative ale interdicției, prima instanță a achiesat la punctul de vedere al Consiliului Concurenței, exprimat prin decizia atacată, potrivit căruia *„fiind o înțelegere al cărei obiect este împărțirea clienților,*

aceasta cade **în mod automat** sub incidența interdicției prevăzute de art. 5 alin.(1) din lege”.

Cu alte cuvinte, s-a reținut că înțelegerea dintre administratori privind clienții cu duble aderări a avut ca obiect restrângerea concurenței per se, fără a se analiza contextul juridic și economic în care a intervenit și potențialul anticoncurențial.

Înalta Curte nu împărtășește această abordare.

În decursul jurisprudenței sale, CJUE a stabilit că acordurile care au ca obiect restrângerea concurenței sunt acele acorduri care prin natura lor sunt „dăunătoare pentru buna funcționare a concurenței normale” (cauza C-209/07 Irish Beef), având „un potențial ridicat de efecte negative asupra concurenței” conform Orientărilor Comisiei Europene privind aplicarea art. 81 alin.(3) din tratat, J.O. 2004 C 101/81 (actualul art. 101 alin.(3) din TFUE).

Pentru a se stabili dacă un acord restrânge concurența prin natura sa, trebuie luate în considerare: „conținutul acordului”, „scopurile obiective ale acestuia”, „contextul” juridic și economic „în care se aplică/urmează a fi aplicat acordul”, „comportamentul efectiv al părților pe piață”, precum și aptitudinea acestuia de a „afecta semnificativ condițiile de piață” (condiții analizate în cauzele C-501, 513, 515 și 519/06 Glaxosmithkline Services Unlimited, C-8/08 T-Mobile Netherlands, C-209/07 Irish Beef, C5/69 Franz Vólk ș.a.).

Nu este necesară o analiză completă asupra efectelor unui acord pentru a se identifica o restrângere a concurenței prin obiect, dar nici nu pot fi ignorate complet efectele potențiale ale acestuia, câtă vreme trebuie demonstrat că este „apt ca, într-un caz particular, (...) să împiedice, să restrângă sau să denatureze concurența pe piață” (cauza

C-8/08 T-Mobile Netherlands).

Referitor la contextul economic și juridic

Potrivit Legii nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, persoanele în vârstă de până la 35 de ani care sunt asigurate și contribuie la sistemul public de pensii au avut obligația să adere și la un fond de pensii administrat privat iar persoanele cu vârsta cuprinsă între 35 și 45 de ani au avut opțiunea de a participa sau nu la un astfel de fond.

Art. 31 și 32 din acest act normativ stabileau că o persoană nu poate fi participant, în același timp, la mai multe fonduri de pensii; persoana devine participant la un fond de pensii prin semnarea unui act de aderare individual, din proprie inițiativă, sau în urma repartizării sale de către instituția de evidență.

În temeiul aceleiași legi, în perioada 25 iulie 2007-9 octombrie 2007 au fost autorizate de Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP) un număr de 18 societăți comerciale având ca obiect exclusiv de activitate administrarea fondurilor de pensii, între care și recurenta-reclamantă.

Procesul de aderare inițială la un fond de pensii administrat privat, precum și procedura de validare și repartizare aleatorie a participanților au fost reglementate de Norma nr. 18/2007 privind aderarea inițială și evidența participanților la fondurile de pensii administrate privat, (modificată și completată ulterior prin Norma nr. 31/2007), aprobată prin Hotărârea nr. 46/2007 a Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private.

Aderarea inițială trebuia să dureze potrivit Normei 18/2007 4 luni; a început la 17 septembrie 2007 și s-a finalizat la 17 ianuarie 2008.

Necontestat, în această perioadă administratorii s-au concurat puternic, în scopul obținerii de cât mai multe acte individuale de aderare din partea potențialilor participanți.

Problema care a generat litigiul de față a fost determinată de existența unor persoane înregistrate ca „dubluri”, adică participanți care, din diferite motive, semnaseră acte de aderare pentru două sau mai multe fonduri de pensii.

Mecanismul legal de rezolvare, prevăzut în Norma nr. 18/2007, stabilea că repartizarea acestor persoane se realiza în mod aleatoriu, de către CNPAS, proporțional cu cota de piață obținută de administratori în perioada de aderare voluntară inițială.

Prealabil, administratorii aveau obligația de a verifica autenticitatea actelor de aderare ale participanților dublați și posibilitatea de a re-raporta pe aceia care și-au manifestat intenția de a adera la un anumit fond.

Deși teoretic exercițiul verificării ar fi trebuit să ducă la clarificarea situației, în practică s-a constatat că persoanele care aderaseră la două fonduri erau re-raportate la CNPAS și de către fondul „dublat”.

Dificultățile întâmpinate de administratori în această etapă, necontestate de Consiliul Concurenței, au fost amplificate de presiunea unor termene foarte scurte în interiorul cărora trebuiau efectuate raportările: inițial 2 săptămâni și apoi lunar.

Acesta este contextul particular în care, începând cu luna noiembrie 2007, administratorii s-au înțeles să împartă aderările înregistrate ca dubluri, în procente egale (50%-50%) între fondurile pentru care se optase, în loc de a aplica reglementarea care prevedea împărțirea dublurilor în mod aleatoriu, proporțional cu cota de piață obținută de

administratori în perioada inițială de aderare.

Referitor la comportamentul părților implicate; conținutul și scopurile acordului

Un argument important în economia soluției pronunțate de prima instanță l-a reprezentat atitudinea subiectivă a administratorilor fondurilor de pensii administrate privat.

S-a reținut, preluându-se poziția Consiliului Concurenței, că încă înainte de începerea perioadei de aderare inițială, administratorii se așteptau la un număr mare de „dubluri” care le-ar fi putut afecta interesele directe, precum și că la momentul realizării acordurilor de împărțire 50%-50%, incertitudinea încă exista, estimându-se foarte multe situații de acest gen.

Acest considerent ignoră însă numărul nesemnificativ de dubluri existente anterior datei medierii, 75.000 față de un număr total de 1.760.000 de acte valide raportate de CSSPP în cadrul întâlnirii cu administratorii din 12 noiembrie 2007 (fila 125, dosar recurs), precum și informarea din 22 octombrie 2007 realizată de vicepreședintele CSSPP, potrivit căreia „până în prezent, numărul de dubluri nu este foarte mare” (fila 120, dosar recurs).

Ca atare, la mijlocul perioadei de aderare, când a intervenit înțelegerea analizată între administratori, aceștia nu se puteau aștepta la o altă rată a dublurilor față de rezultatele deja raportate de CSSPP (75.000 de dubluri, din care au rămas în final 58.000, dintr-un total estimat de 4 milioane de participanți) și nu se poate reține în mod rezonabil că au urmărit influențarea structurii finale a pieței doar prin împărțirea semnăturilor duble.

Cu alte cuvinte, încălcarea legislației specifice în domeniul pensiilor private obligatorii, respectiv a dispozițiilor art. 21 din Norma nr. 18/2007 nu este de

natură să dovedească o încălcare „inevitabilă” (potrivit intimatului-pârât) a Legii Concurenței, în lipsa unor elemente concrete care să susțină o atare concluzie.

Împărțirea 50%-50% a unui număr nesemnificativ de dubluri, totalizând sub 1% din numărul total de participanți care urmau să-și exprime opțiunea, nu putea avea aptitudinea de a schimba structura pieții care era deja clară; consumatorii selectaseră fondul preferat și doar o mică parte se înregistraseră de mai multe ori.

În plus, în cazul recurenței „E” trebuie să se rețină că a oferit participanților cu semnătură dublă posibilitatea de a se transfera în mod gratuit (în condițiile în care reglementarea prevedea o penalitate de transfer) la oricare din fondurile de pensii concurente pentru care participantul în cauză își manifestase opțiunea, confirmându-se astfel că scopul pe care l-a urmărit a fost rezolvarea cât mai practică a acestei situații iar nu distorsionarea concurenței, imposibil de realizat în această etapă în contextul examinat.

Fără a intra în analiza aprofundată a avantajelor și dezavantajelor practice ale celor două mecanisme de împărțire a „dublurilor”, cel legal și cel stabilit prin înțelegerea sancționată de Consiliul Concurenței, dezvoltate pe larg de recurenta-reclamantă, Înalta Curte reține ca deosebit de relevantă împrejurarea că algoritmul adoptat de administratori, de alocare pe baze egale a dublurilor, a fost consfințit de legiuitor.

Astfel, prin Legea nr. 241/7 decembrie 2010 a fost modificat art. 33 alin.(2) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, în sensul că „*Repartizarea aleatorie a persoanelor se efectuează în cote egale pentru fiecare fond de pensii administrat privat , la data la care se face repartizarea*”.

Referitor la susținerile intimatului-pârât din concluziile scrise depuse la data de 24 octombrie 2012, conform cărora conceptul de „apreciabilitate” a afectării potențiale a concurenței reprezintă doar o condiție de incidență, a art. 101 din tratat, norma națională necuprinzând o atare condiționare, Înalta Curte constată că acestea sunt contrazise chiar de Instrucțiunile sale privind aplicarea art. 5 alin.(2) din Legea Concurenței, potrivit cărora *„restricționările prin obiect sunt cele care, chiar prin natura lor, pot afecta concurența în sensul restrângerii, împiedicării sau denaturării acesteia. Este vorba despre restricții care, din perspectiva obiectivelor urmărite de regulile de concurență, **au un potențial anticoncurențial ridicat**, așa încât nu este necesar ca pentru scopurile urmărite de aplicarea art. 5 alin.(1) din lege, să se probeze un efect concret asupra pieței.”*

Nu în ultimul rând, instanța de recurs observă că în practica anterioară a Consiliului Concurenței analiza pe care a făcut-o a corespuns parametrilor indicați de Înalta Curte în preambulul acestor considerente.

De exemplu, prin decizia adoptată în cauza Asociației Distribuitorilor și Importatorilor de Medicamente și Asociației Distribuitorilor de Medicamente din România, ce a închis investigația declanșată prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 406/27 octombrie 2008 pe piața distribuției de produse farmaceutice, în motivarea soluției administrative s-a arătat că *„ natura anticoncurențială a obiectului înțelegerii rezultă nu din intenția subiectivă a părților la momentul realizării acordului de voință, ci din conținutul acestuia și din obiectivele sale apreciate în contextul economic și legal în care este aplicat, verificându-se măsura în care aceste obiective sunt apte a determina restrângerea sau denaturarea mecanismelor concurențiale”*.

Conchizând, Înalta Curte reține că în raport de scopul real

al alocării „dublurilor”, conținutul acordului, contextul economic și juridic în care a intervenit și inexistența unui potențial de afectare a concurenței, soluția la care a ajuns prima instanță este greșită.

Temeiul legal al soluției instanței de recurs

Pentru considerentele expuse la punctul anterior, în temeiul art. 20 alin.(3) din Legea nr. 554/2004 și art. 312 alin.(1) –(3) din Codul de procedură civilă recursul a fost admis, modificându-se sentința în sensul admiterii acțiunii și anulării Deciziei nr. 39/7.09.2010 a Consiliului Concurenței în ceea ce o privește pe reclamanta S.C. „E – Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private” S.A. București.

Proiect de Ordin al președintelui privind emiterea prin intermediul centrului de imprimare masivă a unor acte administrative fiscale și procedurale

Începând cu data de 1 ianuarie 2016 au intrat în vigoare prevederile Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care la art. 46 alin. (6) reglementează faptul că actul administrativ fiscal emis pe suport hârtie și tipărit prin intermediul unui centru de imprimare masivă este valabil

și în cazul în care nu poartă semnătura persoanelor împuternicite ale organului fiscal, potrivit legii, și ștampila organului emitent, dacă îndeplinește cerințele legale aplicabile în materie.

De asemenea, potrivit alin. (7) al aceluiași articol, prin ordin al președintelui A.N.A.F. se stabilesc categoriile de acte administrative fiscale care se emit de către organul fiscal central, noțiune nouă specifică unităților subordonate Agenției Naționale de Administrare Fiscală. Ca urmare, ținând cont de noul context legislativ, se impune elaborarea unui ordin al președintelui A.N.A.F. prin care sunt stabilite categoriile de acte administrative fiscale și procedurale care se emit de către organul fiscal central prin intermediul centrului de imprimare masivă, valabile fără semnătura și ștampila organului emitent.

Opinia CJUE în cazul C-24/15

Pe 6 aprilie 2016 au fost publicate concluziile avocatului general cu privire la cauza C-24/15 *Josef Plöckl împotriva Finanzamt Scrobenhausen*. Litigiul principal are ca obiect refuzul Administrației financiare din Scrobenhausen de a scuti din punct de vedere TVA transferul efectuat de domnul Plöckl al unui autovehicul de pe teritoriul Germaniei pe teritoriul Spaniei, pentru motivul că domnul Plöckl nu a comunicat un număr de identificare în scopuri de TVA atribuit în statul membru de destinație (Spania).

Din punctul de vedere al Avocatului, obligația de a comunica numărul de identificare în scopuri de TVA este considerată o cerință de formă, și nu una de fond. Așadar, reiese că domnul Plöckl, prin faptul că nu a comunicat Administrației financiare din Scrobenhausen un număr de identificare în scopuri de TVA din Spania, a încălcat o cerință de formă impusă de legiuitorul german în scopul acordării

scutirii transferurilor intracomunitare și nu o condiție de fond. Prin urmare, în conformitate cu prevederile Directivei Generale privind TVA, autoritățile fiscale din Germania nu ar putea refuza scutirea TVA aferentă livrării intracomunitare de bunuri pentru motivul prezentat mai sus, atât timp cât:

- obligația reprezenta o cerință de formă;
- nu există indicii concrete privind evaziunea fiscală;
- autoritățile fiscale dispuneau de datele necesare pentru a stabili că cerințele de fond erau îndeplinite.

În concluzie, propunerea avocatului general cu privire la răspunsul Curții este acela că prevederile Directivei de TVA „se opun ca administrația fiscală a statului de origine să refuze să scutească un transfer intracomunitar pentru motivul că persoana impozabilă nu a comunicat un număr de identificare în scopuri de TVA atribuit de statul de destinație, atunci când nu există indicii concrete privind evaziunea fiscală, bunul a fost transferat în alt stat membru, iar celelalte condiții ale scutirii sunt de asemenea îndeplinite”.

**Declarația informativă
privind livrările/prestările
și achizițiile efectuate pe
teritoriul național de
persoanele înregistrate în**

scopuri de TVA – Formular 394

Ordinul Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) nr. 1105/ 2016, publicat în Monitorul Oficial nr. 242 din 1 aprilie 2016

Ordinul aduce o serie de modificări și clarificări Ordinului ANAF nr. 3769/2015 privind declararea livrărilor/prestărilor și achizițiilor efectuate pe teritoriul național de persoanele înregistrate în scopuri de TVA și pentru aprobarea modelului și conținutului declarației informative privind livrările/prestările și achizițiile efectuate pe teritoriul național de persoanele înregistrate în scopuri de TVA.

Principalele modificări/clarificări se referă la:

- amânarea termenului de intrare în vigoare până la 1 iulie 2016;
- eliminarea obligației depunerii retroactive a declarației (pentru perioada anterioară datei de 1 iulie 2016);
- actualizarea cotelor de TVA cu 24% pentru declararea TVA defalcată pe cote;
- eliminarea obligației redeunerii declarației în cazul facturilor primite de persoana impozabilă în altă perioadă de raportare față de data emiterii acestora de către furnizori;
- obligativitatea furnizării Codului Numeric Personal este limitată la situația în care persoana impozabilă îl colectează de la persoana fizică din e.g. contracte, facturi, în lipsa acestuia declarându-se doar numele, prenumele și adresa respectivei persoanei fizice;
- declararea distinctă a livrărilor/achizițiilor de telefoane mobile, microprocesoare, console de jocuri, tablete PC și laptopuri (de către persoanele impozabile care aplică sistemul normal de TVA/sistemul de TVA la încasare) dacă valoarea

acestora, exclusiv TVA, înscrisă într-o factură este mai mică de 22.500 lei, precum și a celor mai mari de 22.500 lei;

- declararea livrărilor/achizițiilor de bunuri și/sau servicii către/de la persoane care aplică regimul special pentru agențiile de turism, bunuri second-hand, opere de artă, obiecte de colecție și antichități;

- declararea numărului total al contractelor precum și a valorii achizițiilor de bunuri și servicii efectuate de la persoane fizice; - neînscrierea în declarație a operațiunilor declarate prin declarația recapitulativă privind livrările/achizițiile/prestările intracomunitare (formular 390);

- neînscrierea în declarație a operațiunilor de import de bunuri (inclusiv în cazul persoanei impozabile pentru care s-a acordat certificat de amânare de la plata în vamă a TVA);

- clarificări cu privire la facturile stornate și anulate;

- declararea numărului de facturi emise, în perioada de raportare, atât de către persoana impozabilă în calitate de beneficiar, cât și de beneficiari și terți în numele persoanei impozabile, precum și plaja de facturi alocată;

- în ceea ce privește operațiunile cu persoane neînregistrate în scopuri de TVA (cu detalieri pe fiecare operațiune), pentru perioada 1 iulie

- 31 decembrie 2016, pentru livrările de bunuri/prestările de servicii realizate de persoanele impozabile care aplică regimul normal de TVA/TVA la încasare/regim special către persoane fizice, vor fi cuprinse în lista de detaliu numai facturile emise cu valoare individuală mai mare de 10.000 lei. Totuși, pentru livrările de bunuri/prestările de servicii efectuate către persoane fizice pentru care au fost emise facturi cu valoare individuală mai mică de 10.000 lei, se va completa numărul total al facturilor emise și valoarea bazei

impozabile și TVA aferentă/valoarea acestora cu TVA inclusă, după caz. Începând cu data de 1 ianuarie 2017, se vor cuprinde în lista de detaliu toate facturile emise către persoanele fizice, indiferent de valoarea acestora.

Actele publicate în Monitorul Oficial partea I, accesibile în mod gratuit în varianta online

Senatul a adoptat astăzi un proiect de lege care prevede că actele publicate în Monitorul Oficial partea I să fie accesibile în mod gratuit permanent în varianta online. Proiectul va merge la Camera Deputaților, care este for decizional.

„Regia Autonomă Monitorul Oficial realizează un produs electronic conținând actele publicate, care poate fi accesat gratuit pe internet, în varianta pentru citire, în mod permanent, în privința actelor publicate în Monitorul Oficial al României partea I, iar pentru celelalte acte, publicate în Monitorul Oficial al României părțile II-VII, timp de 10 zile lucrătoare de la publicarea lor. Sumarele monitoarelor oficiale sunt accesibile permanent”, potrivit proiectului de lege.

Acum, actele publicate în Monitorul Oficial care pot fi accesate gratuit pe internet și sunt disponibile, în varianta pentru citire, timp de 10 zile de la publicarea respectivelor acte. După expirarea perioadei de 10 zile, produsele sunt disponibile pentru posesorii de abonamente lunare sau anuale.

ANAF mărește cuantumul minim al datoriilor la buget care vor fi publicate

ANAF mărește cuantumul minim al datoriilor la buget care se vor publica pe www.anaf.ro în data de 30 aprilie 2016, astfel:

- 100.000 lei, în cazul marilor contribuabili;
- 50.000 lei, în cazul contribuabililor mijlocii;
- 10.000 lei, în cazul celorlalte categorii de debitori, inclusiv persoanele fizice care au obligații fiscale restante aferente activităților economice desfășurate independent sau profesiilor libere;
- 1.500 lei, în cazul persoanelor fizice, altele decât cele din categoria anterioară.

În perioada imediat următoare, contribuabilii ale căror restante fiscale înregistrate trebuie publicate vor primi notificări conținând cuantumul datoriilor, pentru a avea posibilitatea stingerii acestora sau clarificării situației fiscale. În procesul de analiză a oportunității modificării prevederilor OPANAF nr. 558/2016 au fost luate în considerare atât scopul de a preveni și reduce arieratele la bugetul general consolidat, cât și costurile necesare notificării, astfel încât se impune modificarea plafoanelor fiscale restante, care se vor publica pe pagina de internet www.anaf.ro.

Obligația de publicare a listei debitorilor care înregistrează

obligații fiscale restante este prevăzută de art. 162 din Codul de procedură fiscală aprobat prin Legea nr. 207/2015. Cuantumul de la care obligațiile fiscale restante fac obiectul publicării pe pagina de internet a ANAF și Procedura de publicare a listelor debitorilor și cuantumului obligațiilor fiscale restante înregistrate au fost aprobate prin OPANAF.

Concordatul preventiv și plățile reduse de TVA. Actualizarea despăgubirilor conform Legii nr. 9/1998. Impozitarea veniturilor obținute din străinătate

Concordatul preventiv și plățile reduse de TVA. În data de 7 aprilie 2016, Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat în cauza C-546/14, *Degano Trasporti Sas di Ferruccio Degano & C., în lichidare*, într-o cauză ce a implicat o plată parțială a creanțelor reprezentând TVA asociată unei propuneri de concordat preventiv. Astfel, în Italia, procedura concordatului preventiv, la care participă Ministerul Public, este inițiată printr-o cerere adresată de comerciant instanței competente. Aceasta din urmă se pronunță mai întâi cu privire la admisibilitatea cererii pe baza evaluării îndeplinirii condițiilor legale privind concordatul preventiv. În continuare, creditorii cărora debitorul nu le propune plata integrală a creanței sunt chemați să voteze propunerea concordatului preventiv, care trebuie să fie aprobată de

creditorii admiși la vot reprezentând majoritatea cuantumului total al creanțelor lor. În sfârșit, dacă majoritatea este întrunită, instanța omologhează concordatul preventiv după ce, eventual, soluționează opozițiile creditorilor care nu sunt de acord cu oferta și verifică din nou întrunirea condițiilor prevăzute de lege. Concordatul preventiv astfel omologat devine obligatoriu pentru toți creditorii. Articolul 182ter din Legea italiană privind falimentul, intitulat „Tranzacție fiscală”, prevede că, prin planul prevăzut la art. 160 din această lege, debitorul poate propune plata parțială și/sau amânată a impozitelor și a creanțelor accesorii ale administrației financiare a statului, precum și a contribuțiilor și a creanțelor accesorii solicitate de instituțiile de asigurări sociale obligatorii, în ceea ce privește partea din creanțe care are o natură chirografară, chiar dacă nu sunt înscrise pe rol, cu excepția impozitelor care constituie resurse proprii ale Uniunii Europene. În ceea ce privește, însă, TVA-ul și reținerile operate, dar neplătite, propunerea făcută de debitor nu poate să prevadă decât o amânare a plății.

La 22 mai 2014, Degano Trasporti a prezentat instanței de trimitere o propunere de încheiere a unui concordat preventiv. Ca urmare a dificultăților financiare cu care se confruntă, aceasta dorea să își lichideze astfel patrimoniul pentru a plăti în integralitate anumiți creditori privilegiați și parțial creditorii chirografari și anumiți creditori privilegiați de rang inferior care, în opinia sa, nu ar putea în orice caz să își recupereze integral creanțele dacă s-ar deschide procedura falimentului. Printre aceste ultime creanțe figurează o datorie de TVA pe care Degano Trasporti propunea să o plătească parțial.

Instanța de trimitere a arătat că art. 182ter din Legea privind falimentul interzice ca, în cadrul unei tranzacții fiscale, să se convină o plată parțială a creanțelor statului privind TVA-ul, care sunt considerate creanțe privilegiate de

rangul 19, și nu permite decât o eșalonare a plății acestor creanțe. Aceasta arată că, potrivit jurisprudenței Curții de Casație din Italia, această interdicție, deși este prevăzută la art. 182ter din Legea privind falimentul care reglementează tranzacția fiscală, operează în toate situațiile, iar de la ea nu se poate deroga nici chiar în contextul unei oferte de concordat preventiv. O astfel de interpretare a dreptului intern se impune, potrivit acestei din urmă instanțe, având în vedere dreptul Uniunii, în special art. 4 alin. (3) TUE și Directiva TVA. Tribunalul din Udine a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Principiile și normele conținute la art. 4 alin. (3) TUE și în Directiva TVA, astfel cum au fost deja interpretate în Hotărârile Curții *Comisia/Italia* (afacerea C-132/06, EU:C:2008:412), *Comisia/Italia* (afacerea C-174/07, EU:C:2008:704) și *Belvedere Costruzioni* (afacerea C-500/10, EU:C:2012:186), trebuie interpretate și în sensul că se opun unei dispoziții de drept intern (și, așadar, în speță, unei interpretări a art. 162 și 182ter din Legea privind falimentul) care ar permite să se constate admisibilitatea unei oferte de concordat preventiv care prevede, odată cu lichidarea patrimoniului debitorului, plata doar parțială a creanței statului privind TVA-ul, în măsura în care nu se recurge la instrumentul tranzacției fiscale și, pe baza constatărilor unui expert independent și în urma controlului formal al instanței, nu se estimează că plata acelei creanțe ar fi superioară în cazul lichidării prin procedura falimentului?”

Prin hotărârea pronunțată la data de 7 aprilie 2016, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că acceptarea unei plăți parțiale a creanței privind TVA-ul, efectuată de un comerciant aflat în stare de insolvență în cadrul unei proceduri de concordat preventiv, care, spre deosebire de măsurile în discuție în cauzele în care au fost pronunțate Hotărârile

Comisia vs. Italia (afacerea C-132/06, EU:C:2008:412) și *Comisia vs. Italia* (afacerea C-174/07, EU:C:2008:704), la care se referă instanța de trimitere, nu reprezintă o renunțare generală și nediferențiată la colectarea TVA-ului, nu este contrară obligației ce revine statelor membre de a asigura colectarea în integralitate a TVA-ului datorat pe teritoriul lor, precum și colectarea eficientă a resurselor proprii ale Uniunii. După cum rezultă din lectura par. 25 din hotărârea Curții, procedura concordatului preventiv permite în esență stabilirea faptului că, din cauza stării de insolvență în care se află comerciantul, statul membru în cauză nu poate să își recupereze creanța de TVA într-o proporție mai avantajoasă.

Conform art. 24 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, în România, într-o procedură de concordat preventiv, în cazul proiectului de concordat prin care se propun reduceri ale creanțelor bugetare, este obligatorie prezentarea rezultatelor testului creditorului privat [definit la art. 5 alin. (1) pct. 71 din Legea nr. 85/2016]. În măsura în care acest test al creditorului privat poate releva faptul că statul nu poate să își recupereze creanța de TVA într-o proporție mai avantajoasă, se va considera că propunerea de reducere a creanței bugetare este validă și poate fi acceptată ca atare.

Actualizarea despăgubirilor conform Legii nr. 9/1998.

Instanțele naționale au soluționat în timp mai multe litigii legate de actualizarea despăgubirilor prevăzute de Legea nr. 9/1998 în favoarea persoanelor strămutate din Cadrilater în 1940 sau a moștenitorilor acestora. În lumina art. 8 alin. (2) din lege, cuantumul despăgubirilor trebuia actualizat cu indicele prețurilor de consum pentru perioada cuprinsă între data emiterii hotărârii comisiei județene de stabilire a despăgubirilor și data plății efective. Acest mecanism de actualizare a despăgubirilor a fost de altfel confirmat printr-o hotărâre pronunțată într-un recurs în interesul legii de Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 19 martie

2007.

Prin hotărârea pronunțată la data de 5 aprilie 2016 în afacerea *Guță Teodor Teodorescu c. România*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut faptul că prin mai multe hotărâri ale instanțelor naționale s-a recunoscut dreptul la actualizarea despăgubirilor. Cu toate acestea, printr-o hotărâre din anul 2005, Curtea de Apel București a decis în sens contrar. În aceste condiții, având în vedere faptul că reglementarea națională era neîndoielnică (CEDO s-a referit, *expressis verbis*, la formula utilizată de Înalta Curte de Casație și Justiție) și că divergența de jurisprudență nu era în niciun fel justificată, Curtea a reținut existența unei violări a dreptului la respectul proprietății prevăzut de art. 1 din Protocolul adițional nr. 1.

Această hotărâre prezintă importanță pentru mai multe litigii aflate pe rolul instanțelor naționale, chiar și după apariția Legii nr. 164/2014, în care se solicită actualizarea despăgubirilor deja acordate sau care fac obiectul unei eșalonări la plată pentru o perioadă de 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (2) din Legea nr. 9/1998, în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr. 164/2004.

Impozitarea veniturilor obținute din străinătate. În lumina prevederilor art. 59 și următoarele din Codul fiscal, rezidenții români datorează impozit pe venit în România pentru „beneficiul mondial”, adică pentru toate veniturile obținute din România și din străinătate. Prin urmare, alături de veniturile obținute din România, aceste persoane au obligația de a declara în România, în scop fiscal, toate veniturile obținute din străinătate. De la această regulă există o excepție notabilă, prevăzută de art. 76 alin. (4) lit. o) Cod fiscal, anume veniturile din activități dependente desfășurate într-un stat străin, inclusiv din activități dependente desfășurate la bordul navelor în apele internaționale și indiferent de tratamentul fiscal din statul străin.

Se vor impozita deci, de principiu, veniturile obținute într-un stat străin din cedarea folosinței bunurilor, transferul proprietăților imobiliare, exercitarea unei profesii liberale sau din valorificarea unor drepturi de proprietate intelectuală. În schimb, veniturile din salarii nu vor face obiectul impozitării.

Conform prevederilor art. 131 Cod fiscal, cu ocazia determinării *in concreto* a impozitului pe venit vor fi avute în vedere și prevederile convenției de evitare a dublei impuneri dintre România și statul în cauză, dacă o asemenea convenție există. Teoretic, evitarea dublei impozitări a veniturilor, în România și într-un stat străin, poate fi realizată prin două metode: (a) scutirea expresă a unui venit de impozitare în România, în cazul în care convenția de evitare a dublei impuneri prevede acest lucru; (b) creditul fiscal, adică recunoașterea în România a impozitului plătit în străinătate pentru aceeași perioadă și pentru același venit, la nivelul impozitului datorat în România. În ambele cazuri, impozitarea în România poate fi evitată doar dacă se face dovada plății efective a impozitului în străinătate, prin intermediul unui document eliberat de organul fiscal din statul străin.

Acest articol a fost publicat în Newsletter-ul [Costaș, Negru & Asociații](#).